

10-doornige Quasimodo

Op 18 februari 2011 ving Nico Broodbakker en ondergetekende tijdens een amphipoden-inventarisatie een 10-doornig stekelbaarsje dat helemaal vol zat met gezwollen, naar nu blijkt microsporidia. De vindplaats was het Grootdiep ten noorden van Oosterwolde (Fr.). De vis is inmiddels verstuurd naar het Centraal Veterinair Instituut van Wageningen UR in Lelystad waar er verder naar gekeken zal worden.

Bram Koese

De Atlantische steur - een nieuwe kans in Nederland en Europa

Ondanks zijn zeldzaamheid is de Atlantische steur (*Acipenser sturio*) niet bekend en weten weinigen dat deze enorme zoetwatervis vroeger in veel grote rivieren van Europa voorkwam en ook onze Rijn bevolkte. Toch spreekt deze oervis tot de verbeelding. Met een maximum lengte van 3,5 meter is het de grootste zoetwatervis die rondzwierf. Nu komt deze inheemse steur nog maar op één plek voor: in de monding van de Gironde, bij Bordeaux in Frankrijk. Dankzij grote inspanning van Franse natuurorganisaties is hij daar ternauwernood voor uitsterven behoed.

Bewoner van rivier, estuarium en zee

De Atlantische steur is een anadrome soort, wat inhoudt

Atlantische steuren in kweekbak van Cemagref, Frankrijk
(Foto: Bram Houben)

dat deze vis zijn volwassen leven grotendeels op zee doorbrengt en voor de voortplanting de rivieren optrekt. De meeste onvolwassen dieren blijven dichtbij de kust en in riviermondingen. Over volwassen steuren is veel minder bekend. Men denkt dat sommige steuren zwerftochten maken van duizenden kilometers, maar waarschijnlijk gaan de meeste niet verder dan enkele honderden kilometers van de riviermonding. Tot in het begin van de 19de eeuw waren Rijn en Elbe de belangrijkste West-Europese rivieren voor de Atlantische steur. Uit de vangstcijfers blijkt dat een populatie van minimaal tienduizend dieren afhankelijk was van de Rijn. De combinatie van een lange, diepe rivier met veel paaimogelijkheden en een uitgestrekt estuarium met veel opgroeimogelijkheden voor juveniele dieren, maakten de Rijn tot een zeer geschikte rivier. De kleine populaties in andere West-Europese rivieren waren voor hun voortbestaan waarschijnlijk afhankelijk van de grote populaties in de Rijn en de Elbe. Door overbevissing middels grootschalige gemechaniseerde zegenvisserij is de Atlantische steur in de Rijn uitgestorven. In 1952 is het laatste exemplaar in de Waal bij Tiel gevangen.

Terugkeer van de steur in Nederland

In het kader van het project 'Ecologisch herstel Rijn' en de 'Kader Richtlijn Water' van de EU is de laatste 20 jaar hard gewerkt om de Rijn weer schoon en leefbaar te maken voor allerlei organismen. De Rijn is inmiddels een van de schoonste grote